

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΜΗΤΕΡΕΣ

Ὅτε εἴμεθα βάρβαροι εἰσέτι, καὶ δὲν κατελαμβάνομεν ὅτι εἰ πόδες μας πρέπει νὰ φέρωσι κάλους ὅπως φαίνονται ὅτι ἔχουσι κάλλη, καὶ ἡ ὄσφυς τῶν ἀβροσώμων νεανίδων μας νὰ ἦ ξηρὰ ὡς σανὶς ὅπως φαίνεται δ α κ τ υ λ ι δ ἔ ν ι α, ἐκτὸς τῶν ἄλλων τῆς βαρβιχρότητος συμπτωμάτων εἶχομεν καὶ τὴν μητρικὴν στοργήν, μεθ' ἧς αἱ ἑλληνίδες μητέρες ἐπότιζον τὰ ἄνθη τῆς καρδίας των καὶ ἔδλεπον αὐτὰ θάλλοντα ἀκμαῖα καὶ εὐχροα. Καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ πράξωσιν ἄλλως· τὰ ἀγνὰ αὐτῶν στήθη πολὺ πρὸ τοῦ γάλακτος παρήγον φυσιολογικῶς τὴν στοργήν· τὸ ἰδεῶδες τῆς εὐδαιμονίας ἀπετελεῖτο δι' αὐτὰς ὑπὸ ζωηρῶν βοστρυχωδῶν κεφαλῶν καὶ μειδιαμάτων χερουβείμ καὶ πυχουλῶν βραχιόνων σπαρταρώντων ὡς διὰ νὰ πετάξωσι· πῶς ἦτο δυνατόν νὰ μὴ τρελλαίνωνται διὰ τὰς στρογγυλοπροσώπους καὶ ῥοδοπαρεῖους μικροσκοπικὰς ἐκείνας ὑπάρξεις ἅς ὀ

ἔρως εἶχεν ἐξαγάγει ἐκ τῶν πτυχῶν τῆς τιμῆς κλίνης των ; μήπως εἶχεν διέλθει διὰ τοῦ σώματος αὐτῶν ἀπλῶς ὡς δι' ὀπῆς χωρὶς νὰ συμπαραλάβῃσιν μεθ' ἑαυτῶν μέρος τῆς μητρικῆς ὑπάρξεως ;

"Ω ἡ καρδία αὐτῶν ἐξεχειλίζεν ἀπὸ μητρικὴν ἀγάπην, ἥτις κατὰ τὴν μεγαλοφυᾶ ἔκφρασιν τοῦ Οὐγγῶ, εἶνε διανεμημένη ἐξ ἴσου εἰς ὅλα τὰ τέκνα καὶ ἐν τούτοις ἕκαστον ἔχει αὐτὴν ὀλέκληρον· οἱ πόθοι αὐτῶν δὲν ἐξετείνοντο πέραν ἑνὸς φαιδροῦ λίχνου· ἔζων ἐντὸς τοῦ σώματος τῶν τέκνων των· ἡ ψυχὴ των ἦτο διανεμημένη εἰς τρεῖς ἢ τέσσαρας ὑπάρξεις· ἦσαν μητέρες· τοῦτο ἦρκει ὅπως ὡσιν εὐτυχεῖς.

Τώρα ἐντὸς τῶν γυναικείων καρδιῶν στιβάζονται σέσωρευμένα τόσα πράγματα· βελουῖδα καὶ μεταξωτὰ καὶ τρίχαπτα καὶ πτερὰ καὶ κλειδοκύμβαλα καὶ ἐμπορικὰ ὀλέκληρα ὥστε δὲν ὑπολείπεται πλέον γῶρος διὰ τὴν στοργήν· τὸ ταλαίτωρον νήπιον δὲν χωρεῖ καὶ ἀφίεται ἔξω τῆς θύρας· ἀφίεται ἔξω ριγοῦν ἐξ ἀδιαφορίας ὡς ἔκθετον· δὲν χρησιμοποιεῖται ἡ ἀγάπη του οὔτε κ' ἐν πρὸς τήρησιν τῆς τιμῆς· δὲν θέτουσιν αὐτὸ οὐδὲ φρουρὸν κ' ἐν τῆς πύλης ἀφ' ἧς ἐξῆλθεν . . .

*
*

Ἄλλ' εἶδατε πόσον νόστιμα εἶνε τὰ μικρά ; εἶτε γατάκια εἶνε καὶ στολίζουσιν μὲ φουντίτσαις τὰ αὐτάκια των καὶ κορδέλαις τὸν λαιμόν των, εἶτε κυνάρια καὶ τὰ φέρουσιν ἀπὸ ἀγκάλης εἰς ἀγκάλην καὶ ἀπὸ χειλέων εἰς χεῖλη, εἶτε παιδάκια προκαλοῦντα φιλήματα διὰ τῶν ψελλισμάτων αὐτῶν καὶ περιπτύξεις διὰ τῶν ἀγγελικῶν μειδιαμάτων καὶ τῶν γοητευτικῶν ἐκπλήξεων των ;

Αἱ τοιαῦται μητέρες τὸ ἐνδιαφέρων ὅπερ κινουσι τὰ μικρά των προσπαθοῦν νὰ τὸ ἐκμεταλλευθοῦν ὑπὲρ ἑαυτῶν.

Τὰ ἐνδύουσιν λοιπὸν μὲ κ' αἱ ζωηρὰ χρώματα κτυπῶντα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς καὶ σχηματίζουσιν κομψὰς πλαγγόνας μὲ σκούφιας ἰδιοτρόπους, μὲ φουστανάκια ἔχοντα σκωτικὰς πτυχὰς, μὲ κνήμας γυμνὰς καὶ γυμνοὺς βραχίονας, μὲ ταινίας ἀγνοῶ πῶς περιετραμμένους· καταβάλλουσι δὲ διὰ πάντα ταῦτα τὴν πυρερῶδη μέριμναν φιλαρεσκείας ἀκορέστου· διότι τὸ παιδίον καταντᾷ συμπλήρωμα τῆς ἐνδυμασίας των, ζωντανὴ ταινία συρρεμένη

ὄπισθεν τῆς οὐρᾶς των, ἀνθρώπινον κόσμημα ἐπιτείνουν τὴν ἐπιγινομένην ἐντύπωσιν, καὶ καταπίνουσι μετὰ τῆς αὐτῆς ἡδονῆς πᾶσαν ἐπιφώνησιν θαυμασμοῦ δι' αὐτὸ ὡς πᾶσαν ἄλλην διὰ τὸ πτερόν τοῦ πύλου των.

Ἡ νέα δὲ αὕτη ἀπόλαυσις, ὁ νέος οὗτος τῆς ἐπιδειξέως γαργαλισμὸς τὰς καθιστᾷ ἀπανθρώπους· ὅπου καὶ ἂν ὑπάγωσι τὰ σύρουσι μαζί των· δὲν τὰ λησμονοῦσιν ὅπως δὲν λησμονοῦσι τὰ ριπίδιά των· ἐκθέτουσιν αὐτὰ ἐν ταῖς αἰθούσαις, ἐν τοῖς περιπάτοις, ἐπὶ τῶν ξυλίνων ἐδωλίων τῶν Ὀλυμπίων ἢ τοῦ Φαλήρου, ὅπου τὰ ταλαίπωρα ἠττώμενα ὑπὸ τοῦ ὕπνου κλείουσι τὰ ματάκια των καὶ ἀποκειμῶνται ὑπὸ τὴν ὑπαίθριον τῆς νυκτὸς ὑγρασίαν μέχρι τοῦ μεσονυκτίου, ὄνειρεύομενα ἴσως εἰς τὰ ἀόριστα ὄνειρά των φοβεράς καὶ ἀποτροπαίους στρίγλας βασιζούσας τὰ μικρὰ παιδιά καὶ προσκολλώσας βδελυρὰ χεῖλη ἐπὶ τοῦ μικροῦ των στόματος ὅπως ἀπορροφήσωσι τὴν ψυχὴν των...

* *

Ὅσα δ' ἐπιζήσωσι καὶ δὲν γεμίσωσι διὰ τοῦ σωματιδίου των ἓνα λακκίσκον τοῦ νεκροταφείου — πόσον θλιβεροὶ εἶναι τῶν νηπίων οἱ τάφοι! — δίδοντα εἰς τὴν μητέρα των νὰ ἐπιδείξῃ ὅλα τὰ θέληγτρα τῆς, ἐντὸς τῶν μαύρων τοῦ πένθους τῆς, ὀφείλουσι ν' ἀναλάβωσιν ἄλλο πρόσωπον. Πρέπει νὰ εἶνε ζωγρά, σερπετά, διαβολάκι· νὰ εἶνε ἔξυπνα, ἀντὶ πάσης θυσίας, διὰ νὰ κάμουν ἐντύπωσιν· νὰ λέγωσι πολλὰ μετὰ προπετείας· καὶ τὰ ὑποβάλλουν εἰς γυμνάσια πῶς νὰ στέκουν, πῶς νὰ βαδίζωσι, πῶς νὰ βλέπωσι, πῶς νὰ κινῶνται, πῶς νὰ χιρῶσι, πῶς νὰ λυπῶνται· πῶς ὁ ψιττακὸς νὰ ἐπικναλαμβάνῃ λέξεις· πῶς ὁ πίθηκος νὰ κάμνῃ πηδήματα· πῶς ὁ ἡθοποιὸς νὰ χειροκροτῆται.

Καὶ καταπνίγουσι πάσας τὰς ἐμφύτους τοῦ παιδὸς ἐρμάς, πάσας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς θορυβώδους παιδικῆς ἡλικίας, ἣν πιέζουσιν ἐντὸς τοῦ σιδηροῦ των κλωπιῦ ὡς κινεζικὸν πόδα.

Οὕτω δὲ σχηματίζονται ἐκτρώματά τινα περιπλόκου μορφονίας, τέρατα ἄνευ ἡλικίας, μὲ αἰσθήματα ἐκτραπέντα τοῦ βῶς αὐτῶν, γεροντικά ὑπάρξεις βαδίζουσαι ἐπὶ παιδικῶν ποδῶν ὡς ἐπὶ κλωδάθρων . . .

* *

Θὰ μεγαλώσουν τὰ ἄρρενα θ' ἀποκτήσουν μύστακα, τὰ θή-
 λεα στῆθος καὶ θὰ ἐκφράζωσι τὰ ἐκρίμματα τοῦ ἐγκεφάλου
 αὐτῶν εἰς γαλλικὴν ἢ ἄλλην γλῶσσαν—διότι δυνατὸν νὰ εἶνε
 τις ἡλίθιος εἰς πολλὰς γλώσσας—πληροῦντα τὰς πλατείας καὶ
 τοὺς περιπάτους μὲ τὰ χειρόκτιά των, τὰ μύρα των καὶ τὰς ὡς
 νευροσπάστων κινήσεις των.

Λάβετε τώρα ἐν ζευγος τοιούτων ὄντων καὶ πρὶν τὰ συζεύ-
 ξητε πρὸς διαιώνισιν τοῦ γένους των, μικροσκοπήσατέ τα·
 παρατηρήσατε τί θὰ εὔρητε ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτῶν καὶ τί ἐν τῇ
 καρδίᾳ, καὶ εἰς ποίαν κατάστασιν ἐκ τῆς τριαύτης ἀτμοσφαίρας
 ἦν ἐκ νηπιακῆς ἀναπνεύουσιν ἡλικίας, καὶ ὅσοι ἀγαπᾶτε τὴν Ἑλ-
 λάδα, καὶ ὀνειροπολεῖτε τὸ μέλλον της χύσατε πύρινα δάκρυα. . .

Μηδεὶς εἶπη ὅτι ταῦτα εἶνε ὑπερβολαί· ὑπάρχουσι τοιαῦται
 μητέρες παρ' ἡμῖν εὐτυχῶς αἱ πλεῖσται τῶν ἐλληνίδων ἔχουσιν
 ἀκόμη τόπον ἐν τῇ καρδίᾳ των διὰ τὰ τέκνα των· δὲν ἐξεπολι-
 τίσθησαν τόσον πολὺ· ἀλλὰ πολλὰ φέσια καὶ τσεμπέρια καθαι-
 ροῦνται κατ' ἔτος ἀπὸ τῶν κεφαλῶν καὶ ἀνυψοῦνται ἐπ' αὐτῶν
 τὰ πτερὰ τῶν στρουθοκαμήλων· πολλὰ ἐλεύθερα στήθη σφίγγει
 κατ' ἔτος ὁ κορσές, ὡς διὰ νὰ τὰ συνθλίψῃ καὶ ἐξαγάγῃ ἀπ' αὐ-
 τῶν πᾶν γενναῖον αἴσθημα. . .

Δὲν γενικεύομεν· δὲν καταδικάζομεν συλλήβδην πάσας τὰς
 ἐλληνίδας μητέρας· αἱ κκαὶ πράττουσιν ἀπλῶς τὸ καθήκον
 των· δὲν ὑπαινιττόμεθα αὐτάς· ὁ ἰατρὸς δὲν μεριμνᾷ περὶ τῶν
 ὑγιῶν παρακολουθεῖ τὰ κρούσματα καὶ ἐξακριβώνει τὴν ἐπίδη-
 μίαν. Ἐν τοῖς δεινοῖς χρόνοις, οὓς διερχόμεθα, τὸ ὕψιστον τῆς
 Ἑλλάδος συμφέρον ἀπαιτεῖ καὶ οἱ νοσοῦντες νὰ θεραπευθῶσι
 καὶ τὸ νόσημα νὰ μὴ μεταδοθῇ.

Α. Π. ΚΟΥΡΤΙΔΗΣ

